

Fietscontrole

Doelgroep

Leerlingen van de eerste graad.

Materiaallijst

- Post-its
- Drie A3-bladen met aanvulzinnen
- Werkblad fietsverlichting
- Bijlagen
 - Afbeelding van de fiets
 - Fietscontrolekaart
 - Werk- en antwoordbladen

Beginsituatie

Een veilige fiets is een belangrijk onderdeel van elke fietsverplaatsing. Maar wanneer is je fiets in orde en wat kunnen de leerlingen daar zelf voor doen?

Lesdoel

- De leerlingen kunnen de wettelijke uitrusting van een fiets aanduiden.
- De leerlingen kunnen zelf hun fiets controleren.



Les

Vooraf

- Druk de werkbladen met de opdracht voor de leerlingen af.
- Houd ook de antwoordbladen bij de hand. Je kan ze ook voor elke leerling afdrukken als leerstof.

Instapfase

Klasgesprek:

Laat de leerlingen antwoorden op de volgende vragen:

- Wie heeft thuis een fiets?
- Wie komt met de fiets naar school?
- Is je fiets in orde?
- Heb je onderweg wel eens kleine defecten gehad aan je fiets? Wat deed je toen?

Verwerkingsfase

Is mijn fiets wettelijk in orde?

Verdeel de klas in groepen van 2 à 3 leerlingen. Elke groep mag om de beurt een onderdeel aanduiden dat volgens hen wettelijk verplicht is. M.a.w. welke onderdelen moeten aanwezig zijn bij een eventuele politiecontrole?

De leerlingen bereiden de antwoorden in hun groep voor door ze op een post-it te schrijven. Die kleven ze om de beurt op de echte fiets die in de klas staat. Als dit niet kan, voegen ze de verplichte onderdelen toe aan de afbeelding waarop een fiets zonder uitrusting staat (zie bijlage).

Overloop de post-its van de leerlingen klassikaal. Vertel of het onderdeel dat erop staat al dan niet wettelijk verplicht is. De verlichting behandel je hierna verder in een andere werkvorm.

Feedback voor de leerkracht

Voor een gewone fiets zijn de volgende zaken verplicht:

- een goed werkende voorrem
- een goed werkende achterrem
- een bel die tot op 20 m hoorbaar is
- een witte reflector vooraan
- een rode reflector achteraan
- twee reflecterende stroken op elke band (of twee zijdelingse reflectoren per wiel)
- twee gele of oranje reflectoren in elke pedaal

Deel de werkbladen uit en test of de leerlingen de regels over fietsverlichting begrepen hebben.

Hoe zit dat met verlichting?

Hang de drie A3-bladen met aanvulzinnen aan het bord. Laat de leerlingen in hun groep nadenken over de zin en een aanvulling formuleren op de post-its. Aanvulzinnen:

- Een fiets is correct verlicht als...
- Ik moet de fietsverlichting aanzetten wanneer...
- Met een koersfiets en een mountainbike mag ik niet rijden als...

Bespreek de aanvullingen van de leerlingen, laat ze zelf hun antwoorden motiveren. Stel (eventueel) vragen en geef een aantal zaken mee:

- Welke kleur moet de fietsverlichting hebben?
- Waarom is het belangrijk om de juiste kleuren te gebruiken?

Feedback voor de leerkracht

Vaste fietsverlichting is niet wettelijk verplicht op een fiets. Alleen 's nachts, of wanneer het zicht beperkt is tot 200 meter, moet je fiets verlicht zijn. Vooraan moet je dan een wit of geel licht hebben, achteraan een rood. Defietsverlichting mag vast of los zijn en mag knipperen of permanent branden. Een hesje is niet verplicht op defiets maar kan de zichtbaarheid verhogen. De kleur van de lichten zegt iets over de rijrichting van een voertuig: een rood licht rijdt van je weg, een wit licht komt naar je toe.

Voor een koersfiets of een mountainbike zonder spatborden zijn reflectoren alleen verplicht 's nachts of als de zichtbaarheid minder dan 200 m is.

Oplossing werkblad 1d, 2b, 3ac, 4d, 5ac

Heb ik een veilige fiets?

Naast wettelijk uitgerust is het ook belangrijk dat een fiets veilig en comfortabel is. Laat de leerlingen in groep naar de afbeeldingen kijken op hun werkblad bij opdracht 2, de leerlingen beantwoorden volgende vragen aan elkaar::

- Wat herken je?
- Wat kan er misgaan/is oncomfortabel als dit onderdeel niet in orde is?
- Waar moet je op letten?

Je kan de vragen eventueel op het bord noteren. Overloop de bijkomende onderdelen klassikaal.

Feedback voor de leerkracht

Zadel: stevig vastgezet op de juiste hoogte (bal van beide voeten op de grond).

Stuur: stevig vastgezet, iets hoger dan het zadel.

Wielen: stevig vastgezet, zonder speling.

Spaken: strak aangespannen.

Velgen: niet vervormd.

Banden: goed opgepompt, geen scheuren, uitstulpingen of afgesleten loopvlak. Ketting: goed gesmeerd, met ongeveer 1 cm speling.

Pedalen en trapas: geen speling.

Frame: geen roest of beschadiging.

Organiseer een fietscontrole

Druk voor elke leerling de fietscontrolekaart af. De leerlingen gebruiken de controlekaart om hun eigen fiets of die van een klasgenoot te controleren. Ze duiden aan welke onderdelen niet in orde zijn. Bij twijfel is het best om dit zelf te controleren.

Bij wijze van huistaak moeten de leerlingen hun fiets thuis in orde laten maken. Communiceer dit ook aan de ouders.

Uitbreiding

De leerlingen leren kleine reparaties aan hun fiets uitvoeren.

De zadelhoogte aanpassen

Een zadel dat te laag staat, is niet comfortabel. Een zadel dat te hoog staat, kan gevaarlijk zijn. Ga op het zadel zitten en breng het pedaal in de onderste stand. Plaats je hiel op het pedaal. Je been moet nu gestrekt zijn. Hou er rekening mee dat er verschillende systemen zijn om zadels te verstellen. Voorzie de juiste materialen: ringsleutels, inbussleutel, ...

Een band oppompen

Een band die op de juiste spanning staat, rolt goed en geeft minder kans op een lek. Voorzie een voerpomp die voor de verschillende soorten ventielen geschikt is. Een band van een stadsfiets heeft een bandenspanning tussen 2 en 3 bar. Als je nog vlot in de band kan knijpen, is de spanning te laag.

Ketting onderhouden

Een onderhouden ketting blinkt en mag niet doorhangen. Een ketting die volledig onder het roest zit en voortdurend van de tandwielen loopt, laat je vervangen door een fietsenmaker. Een volledig zwarte ketting reinig je met een vod en ontvetter. Je smeert de ketting in met een kettingspray of flacon. Droog daarna het overtollige vet af.